

Bogár László: Egység és kétség

2011 szeptember 27. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

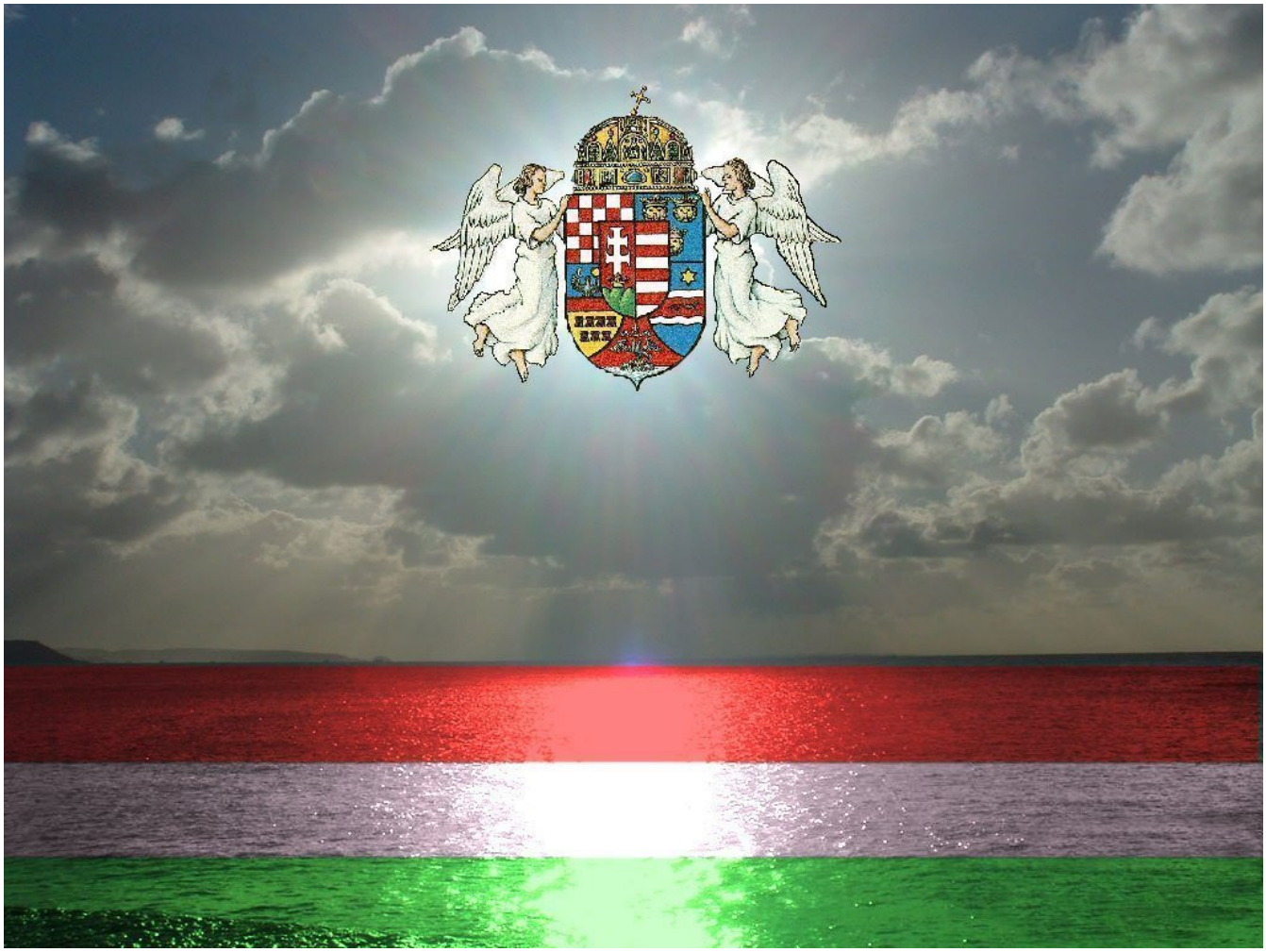
Mérték

Egy közösség összehangolt cselekvéséhez egységre van szükség. A magyar nyelv filozófiai mélyszerkezete bölcsen üzen azonban arról, hogy az egységhez csak a kétségen keresztül vezet az út.

Pontosabban a kétségeknek kell el?ször nyíltan a felszínre jönni, hogy egyáltalán legyen mir?l egyezkedni, és

ennek nyomán eljutni a valóságos egység létrejöttéig. A magyar társadalom is csak akkor tud a siker reményében nekilátni az el?tte tornyosuló gigantikus feladatoknak, ha el?bb lefolytatja azokat a vitákat, amelyek tisztázzák a… mit is?

És tényleg, mit is kellene ma tisztázni Magyarországon? Érdemes újra felidézni a rendszerelméletnek a válság meghatározására vonatkozó logikáját. A rendszerelméleti megközelítés szerint egy komplex társadalmi rendszer akkor van válságban, ha a benne felmerül? kérdések száma és/vagy intenzitása gyorsabban növekszik, mint az erre adott/adható válaszok száma és intenzitása. Vagyis amikor egy komplex rendszerben súlyos és állandósuló alkalmazkodási feszültség alakul ki. Ilyenkor a régóta megoldatlan kérdések egymásra torlódnak, folyamatosan rontva ezzel a további válaszok megszületését. Széls?séges esetben mindez a rendszer m?ködésének teljes megbénulásához, akár teljes összeomlásához is vezethet.

A magyar társadalom feltehet?leg azért halad évtizedek óta lepusztulási lejt?n, mert mára már a megoldatlan nemzeti sorskérdések olyan tömege torlódott össze, ami szinte lehetetlenné teszi az összehangolt nemzeti cselekvési tér kialakulását. Valószín?leg erre célozhatott Orbán Viktor, amikor úgy fogalmazott, hogy kormánya segítségével most megcsinálja azt, ami húsz év alatt senkinek sem sikerült. Szó se róla, az elmúlt húsz év valóban súlyos kudarc, de egyel?re nem nagyon látszik az a többség egységes akaratával egyez?, hosszú távú nemzetstratégia, amely alapját képezhetné a kormány ambiciózus cselekvési terveinek. S?t az is kiderülni látszik, hogy nincs olyan igazán alkalmas társadalomkép sem, ami az alapját képezhetné egy ilyen stratégiának. Márpedig a magyar társadalom valóságos szerkezetének mélyreható ismerete nélkül az átfogó nemzetstratégia elkészítése értelmezhetetlen feladat. Az utóbbi hetek során kiélez?d? társadalmi feszültségek alapvet? oka éppen az, hogy a kormánynak a társadalomszerkezetr?l alkotott képe nem illeszkedik pontosan azokhoz a valós viszonyokhoz, amelyek ma meghatározzák a magyar társadalom különböz? csoportjainak reakcióit. Mindennek most azért van rendkívüli jelent?sége, mert el?ször kell szembesülni azzal, hogy az el?ttünk álló évek során nagy valószín?séggel nem fognak b?vülni a magyar társadalom rendelkezésére álló anyagi er?források. A globális rend veszélyesen instabil marad, és a „magyar” gazdaság tökéletesen kiszolgáltatott a válsághullámoknak. És mindezt most egy olyan magyar társadalommal kellene elfogadtatni, amelynek vesztes többsége joggal érzi úgy, hogy legvégs? lelki és fizikai korlátaihoz érkezett.

A közösségnek tartósan arra kell berendezkednie, hogy er?forrásai nem b?vülnek, s?t inkább sz?külnek – ez igen éles konfliktusokat válthat ki. Ha ez egy olyan emberi közösséggel történik, amelynek több évtizedes alapélménye, hogy az országot vezet? uralmi csoportok mindig azt ígérik, hogy „majd jobb lesz”, de közben a többség reálbérei ma alacsonyabbak, mint 33 évvel ezel?tt, akkor az azt jelzi, hogy ezek az ígéretek tartósan beváltatlanok maradtak és maradnak, vagyis nem lett, nem lesz jobb. Nos, egy ilyen társadalomban ez a helyzet igen komoly veszélyek hordozójává válhat. Valóban neki kellene látni az évtizedek óta magunkkal hurcolt súlyos problémák megoldásához, de e problémák a közfelfogással ellentétben többnyire nem gazdasági természet?ek. Hogy csak néhányat említsünk: a népesedés, az általános egészségi állapot, a nyugdíjrendszer, a most már majdnem negyvenszázaléknyi roncstársadalom („négymillió koldus”) gyorsuló lepusztulása, és e folyamatok „halmazati” következményei. És persze vannak gazdaságstratégiai kérdések is, mint például az adórendszer, az államadósság – amelyek valójában a nemzetállam hosszú távú szerepének egyel?re szintén tisztázatlan szerepéhez kapcsolódnak. Ám bármilyen jó szándékú is a mindezt megváltoztatni készül? uralmi akarat, ha nincs mögötte nagyon pontos, finom felbontású kép a magyar társadalom valóságos szerkezetér?l, az egyes csoportok valós helyzetér?l és törekvéseir?l. Így a megalapozatlan cselekvés igen súlyos újabb kudarchoz vezethet. Az pedig különösen veszélyes lehet, ha nem m?ködnek azok a mechanizmusok sem, amelyek minél kisebb veszteséggel lennének képesek a cselekvés hibáinak korrekciójára. A kialakulni látszó társadalom-lélektani helyzet ugyanis nem csekély mértékben a kormány nem egészen végiggondolt stratégiai döntéseinek következménye.

Az érthet?, hogy ebben a kritikus helyzetben a kormány teljes man?verezési szabadságot akar magának, amit csak nehezítenének a komplex viták és egyezkedések. Ám újra és újra szembesülnünk kellene azzal, hogy egység nélkül nincs összehangolt cselekvés, az egységhez pedig csak a kétségek nyílt felszínre hozását lehet?vé tev? vitákon át vezet az út.
Bogár László, magyarhirlap.hu

Ajánló